

вищих навчальних закладах передбачає внесення змін у цілі, зміст, технологію підготовки майбутніх фахівців напряму підготовки «фізична культура і спорт» в умовах змін у суспільстві, культурі, освіті. Реалізація концепції професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор забезпечить підвищення якості змісту професійної освіти і навчання, відповідність рівню сучасних вимог і конкурентоспроможність майбутніх фахівців на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Левків В. І. Модель формування професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах // В. І. Левків / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: 36. наукових праць / За ред. Г. М. Арзютова. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Випуск 3К1 (56)15. – С. 213 – 216.
2. Про Національну доктрину розвитку освіти: [Указ ... 17 квіт. 2002 р. № 347/2002; Україна. Президент] // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – Ст. 860. – С. 2–3.
3. Філософський енциклопедичний словник. Довідкове видання / Голова редколегії В. І. Шинкарук. // Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди Національної академії наук України. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
4. Crespo M. The European Framework for the recognition of coaching competence and qualifications // Crespo M. / European Framework Coaching Qualifications-Crespo-London-2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.miguelcrespo.net/>
5. . Duffy P. Sport Coaching and the European Qualifications Framework (EQF) // Duffy P. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bloso-kics.be/Tewerkstelling/Gedeelde%20%20documenten/Compententies/101219_EU_voorzitterschap_Sportcoaching-EQF.pdf.
6. International Sport Coaching Framework - version 1.1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.icce.ws/assets/files/news/ISCF_1_aug_2012.pdf.
7. International Sport Coaching Framework - version 1.2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.icce.ws/_assets/files/iscf-1.2-10-7-15.pdf.
6. Michel Milistetd Coaching and Coach Education in Brazil // Michel Milistetd. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.academia.edu/11510732/Coaching_and_Coach_Education_in_Brazil.pdf.

УДК 796.011.1.

Леонтьев В.П.

Воєнна-дипломатична академія імені Є. Березняка

ВИЗНАЧЕННЯ ЗНАЧИМИХ МОТИВІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ У СЛУХАЧІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Розглянуто актуальні проблеми мотивації слухачів ВВНЗ до занять фізичною підготовкою. Показано, що врахування мотиваційних особливостей слухачів дає можливість позначити шляхи корекції фізичного стану та сформувати інтерес до занять фізичними вправами, виконання яких найсприятливіше для їх здоров'я і фізичного вдосконалення.

Ключові слова: мотивація, фізична підготовка, індивідуальне фізичне тренування, фізичні вправи, фахова діяльність.

Леонтьев В.П. Определение значимых мотивов к занятиям физической подготовкой у слушателей высшего военного учебного заведения. Рассмотрены актуальные проблемы мотивации слушателей ВВНЗ к занятиям по физической подготовке. Показано, что учет мотивационных особенностей слушателей дает возможность обозначить пути коррекции физического состояния и сформировать интерес к занятиям физическими упражнениями, выполнение которых способствует укреплению их здоровья и физическому совершенствованию.

Ключевые слова: мотивация, физическая подготовка, индивидуальная физическая тренировка, физические упражнения, профессиональная деятельность.

Leontyev V.P. Identification of the significant motives for the physical training lessons of the officer-students in the higher military educational establishment. The article analyzes motivation problems for the physical training lessons of the officer-students in the higher military educational establishment (HMEE). It demonstrates that the existing sources do not regard systematic methods for the formation of the motivational and axiological attitude of the officer-students to the physical training and sports with consideration of their physical readiness and military occupational specialty. In order to plan effectively psychological and pedagogical influences on the officer-students' motivation formation for the physical training and sports in the HMEE, teachers should be aware of dynamics and dependence of the motivational and axiological attitudes on certain courses (stages) of the military training, military specialization and the level of physical readiness. The results of questionnaires show positive motivation of the officer-students to the physical training and sports in the HMEE. It depends on their desire to enhance general physical readiness, work efficiency, moral and will qualities, health as well as to reduce rate of sicknesses, to get steeled and slim. It shows that officer-students' motivational peculiarities allow to identify the ways of correcting their physical state and to form interest to the physical exercises, most favorable for their health and physical improvement. Practical implementation of the research results help the teachers effectively conduct physical training of the officer students in HMEE and form their comprehension of the necessity of physical exercises for the development of the required physical and special, moral and will qualities contributing to the performing of their functions and professional tasks during their future military service.

Key words: motivation, physical training, individual physical workout, physical exercises, professional activity.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Традиційно основні зусилля у фізичній підготовці слухачів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) були зосереджені на підвищенні рівня розвитку фізичних якостей і формування рухових навичок і вмінь. Формування ж мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом у слухачів здійснюється у більшості випадків стихійно, без чіткого визначення цілей і системного підходу [1, 2, 3, 7]. Це актуалізує проблему дослідження мотиваційних особливостей слухачів ВВНЗ до занять фізичною підготовкою і спортом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У керівних документах з організації фізичної підготовки у вищих військових навчальних закладах указується, що метою фізичної підготовки є забезпечення всебічної підготовки випускників до управління фізичним удосконаленням військовослужбовців, а також до їх власної фізичної готовності до виконання професійних обов'язків за призначенням [7]. Головною передумовою досягнення цієї мети є випереджувальне формування у слухачів мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної підготовки, установки на здоровий спосіб життя і фізичне самовдосконалення, потреби у регулярних заняттях фізичними вправами і спортом [1, 2, 3, 6, 8]. Однак у наявній літературі практично відсутні систематизовані методики формування мотиваційно-ціннісного ставлення слухачів до фізичної підготовки і спорту з урахуванням рівня їх фізичної підготовленості та військової спеціальності.

На жаль, науково-дослідних робіт, присвячених вивченню мотивів, пов'язаних із заняттями слухачів фізичною підготовкою, вочевидь недостатньо. Для обґрунтованого й ефективного планування психолого-педагогічних впливів на формування мотивації слухачів ВВНЗ до занять фізичною підготовкою і спортом необхідно знати динаміку і залежність мотиваційно-ціннісних стосунків від етапів (курсів) навчання і виховання, військової спеціалізації і рівня фізичної підготовленості.

Метою статті є вивчення й аналіз особливостей мотивації та визначення значимих мотивів до занять фізичною підготовкою слухачів ВВНЗ.

Виклад основного матеріалу. У результаті проведеного анкетування, метою якого було визначення відношення слухачів ВВНЗ до фізичної підготовки і оцінка рівня значущості різних мотивів, що становить компоненти цього відношення, отримані наступні результати. У слухачів найбільш поширеним виявився мотив, пов'язаний з прагненням поліпшити стан здоров'я, понизити захворюваність, загартуватися і схуднути (оздоровчий мотив) – 66,0% опитаних (рис. 1). На друге місце за значимістю слухачі поставили мотив досягти певного результату у вибраному виді спорту, вправі (спортивний мотив) – 10,6%; на третє місце – спілкування з друзями, знайомство з новими людьми, а також з людьми, які можуть бути корисними в майбутньому для виконання фахових службових завдань (соціальний мотив) – 9,6%; на четверте місце – прагнення поліпшити статуру, зовнішній вигляд, пластику рухів (естетичний мотив) – 8,5%. На останньому місці у слухачів знаходиться мотив, що виражає прагнення виділитися, займати гідне місце в колективі, бути першим, досягти якомога більшого (особистісний мотив) – 5,3%. Для повнішого з'ясування характеру мотивацій, слухачам додатково було запропоновано висловити свою думку відносно таких мотивів, які спонукають їх до занять фізичними вправами: отримати високі оцінки на контрольних заняттях; підготуватися до майбутньої фахової діяльності; добитися успіхів в особистому житті; підвищити загальну фізичну підготовленість, працездатність, зміцнити морально-вольові якості.

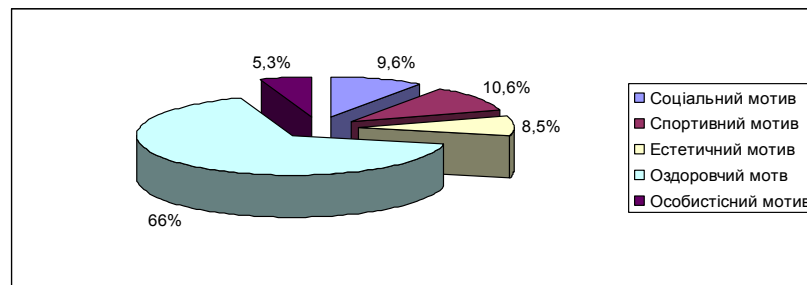

Рис. 1. Розподіл слухачів за відповідями на питання анкети: "Мотиви, які спонукають Вас до занять фізичними вправами?"

Результати показують, що слухачі на перше місце ставлять той же мотив, що характеризує їх прагнення підвищити загальну фізичну підготовленість, працездатність, зміцнити морально-вольові якості – 54,4%. Цікавий той факт, що слухачі ставлять на друге місце мотив отримати високі результати на контрольних заняттях – 20,3%, і лише на третє місце – мотив, що відображає їх прагнення підготуватися до майбутньої фахової діяльності – 15,2%. На останньому місці – мотив добитися успіхів в особистому житті. Цікаво прослідити характер мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом у слухачів різних курсів навчання. Як показують результати анкетування (рис. 2), оздоровчий мотив є чітко вираженим у всіх слухачів ВВНЗ (від 61,8% до 69,7% по курсах навчання).

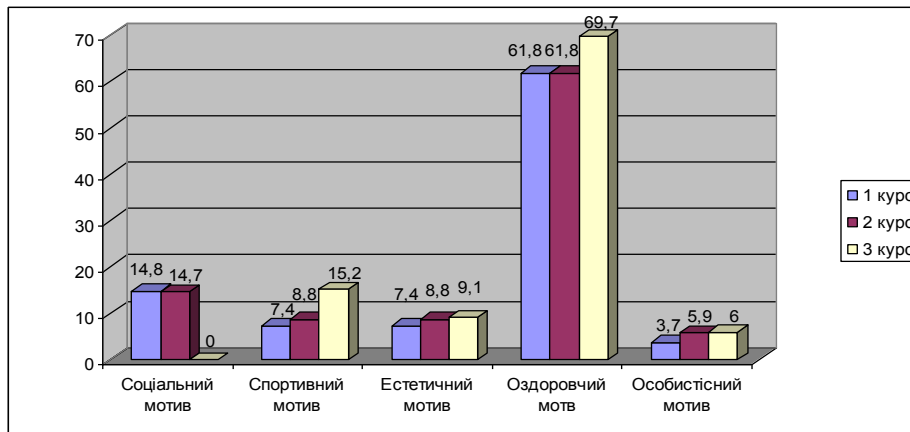

Рис. 2. Розподіл слухачів різних курсів навчання за відповідями на питання анкети: “Мотиви, які спонукають Вас до занять фізичними вправами?”

Частина слухачів 1 і 2 курсів (14,8% і 14,7% відповідно) вважає найбільш значимим соціальний мотив (спілкування з друзями, знайомство з новими людьми, а також з людьми, які можуть бути корисними в майбутньому для виконання фахових службових завдань).

Для слухачів 3 курсу соціальний мотив взагалі не є мотивуючим чинником. Старшокурсники віддають перевагу спортивному мотиву (досягти певного результату у вибраному виді спорту, вправи) – 15,2%. Для меншої частини слухачів 1, 2 і 3 курсів навчання значущими мотивами є естетичний (поліпшення статури, зовнішнього вигляду, пластики рухів – 7,4%, 8,8%, 9,1% відповідно) і особистісний (прагнення виділитися, займати гідне місце в колективі, бути першим, досягти якомога більшого – 3,7%, 5,9%, 6,0% відповідно). Цікаві дані отримані в результаті аналізу відповідей слухачів на запитання: “Причини, які спонукають Вас до занять фізичними вправами?” (рис. 3). Виявилось, що інтерес до занять фізичними вправами у слухачів розвивався більшою мірою під впливом особистих знань про користь фізичних вправ, а також на основі самосвідомості і особистого бажання – відповідно 52,1% і 16,9% опитаних, під впливом колективу – 8,4%, батьків – 7,6%, викладачів – 6,7%, друзів – 5,0%, публікацій в газетах – 2,5% і передач по телебаченню – 0,8%.

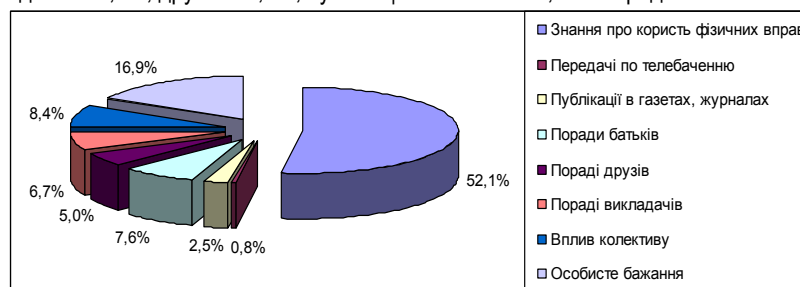

Рис. 3. Розподіл слухачів за відповідями на питання анкети: “Причини, які спонукають Вас до занять фізичними вправами?”

Цікавими виявилися відповіді слухачів на питання анкети: “Чинники, які перешкоджають Вам регулярно займатися фізичними вправами?” (рис. 4).

Результати дослідження показують, що 63,2% слухачів вважають основною причиною, що перешкоджає регулярно займатися фізичними вправами, велику навчальну навантаженість та відсутність вільного часу, 17,0% – недостатнє матеріально-технічне забезпечення занять з фізичної підготовки, 6,6% – лінь, слабкий вольовий потенціал і байдужість до занять фізичними вправами. 5,7% слухачів упевнені в своєму доброму стані здоров'я без додаткової підтримки його фізичними вправами та спортом. А також, серед причин, що перешкоджають регулярно займатися фізичними вправами, 2,8% слухачів відзначають наявність у них шкідливих звичок (куріння тощо), 2,7% – переоцінку значення звичайної (повсякденної) рухової активності для підтримання здоров'я, а 2,0% – відсутність підтримки з боку друзів.

Особливий інтерес викликає відповіді слухачів на запитання щодо оцінки рівня своїх знань у сфері теорії і методики фізичної підготовки і спорту. 59,9% слухачів оцінюють свої знання у вказаній сфері як середні, 24,5% – як високі та 16,0% – як низькі.

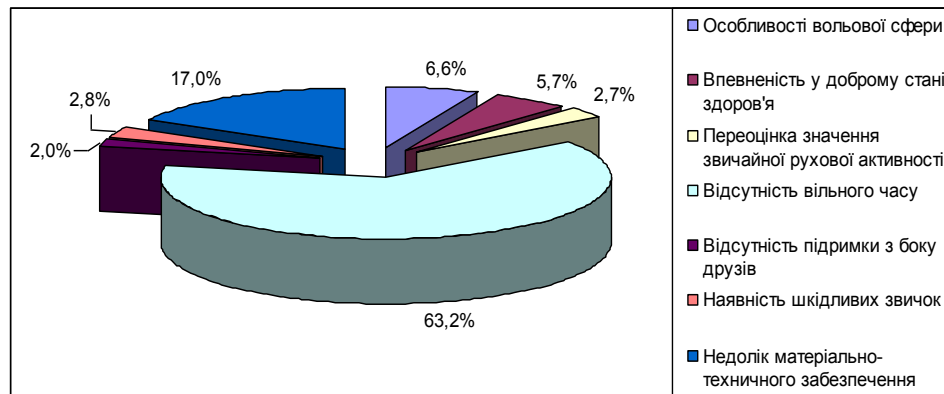

Рис. 4. Розподіл слухачів за відповідями на питання анкети: "Чинники, які перешкоджають Вас регулярно займатися фізичними вправами?"

На наш погляд, слухачами значно підвищується рівень власних знань та розуміння теоретичних питань теорії і методики фізичної підготовки і спорту. Особливо це характерно для слухачів 1 курсу, які оцінюють свої знання в цьому питанні вище, ніж слухачі 2 і 3 курсів. Водночас частина слухачів 1, 2 і 3 курсів оцінюють свої знання в області теорії і методики фізичної підготовки і спорту як низькі – 22,2%, 14,7% і 12,1% відповідно. Практична перевірка рівня знань слухачів з теоретичних основ фізичної підготовки і спорту підтверджує ці показники. Самооцінка слухачів рівня своїх практичних навиків з питань організації і методики проведення фізичної підготовки зростає від курсу до курсу. Дослідження показують, що слухачі 1 курсу оцінюють свій рівень практичних навиків з цих питань як високий – 25,9% і середній – 59,3%, слухачі 2 курсу – 26,5% і 61,7% відповідно, слухачі 3-го курсу – 27,3% і 72,7% відповідно. Слід відмітити, що знання про особливостей рухів, фізичних навантажень, впливу певних видів навантаження на організм людини дозволяє слухачам правильно планувати самостійні заняття та здійснювати самоконтроль під час проведення ними індивідуального фізичного тренування. Знання, уміння та навички, які одержують у ВВНЗ слухачі під час проведення всіх форм фізичної підготовки, є ефективним засобом педагогічного впливу на їх мотиваційну сферу. Знання становлять раціональну основу переконання слухачів, а загальноосвітня спрямованість знань є засобом впливу на формування у слухачів потреби занять фізичними вправами у вільний час. Для підвищення мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом фахівцями фізичної підготовки і спорту останнім часом неодноразово піднімалося питання про вживання методів матеріального стимулювання військовослужбовців, які досягли високого рівня фізичної і спортивної підготовленості, а також методів дисциплінарного і матеріального впливу (зниження надбавки за особливі умови служби, премії і так далі) до військовослужбовців, які мають низький або незадовільний рівень фізичної підготовленості [2, 4].

Відповіді слухачів на запитання анкети, що представляють вищезгадану проблему такі: 78,7% опитаних вважають, що для підвищення мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом доцільно застосовувати методи морального і матеріального стимулювання слухачів, які досягли високого рівня фізичної і спортивної підготовленості, а 21,3% опитаних слухачів мають протилежну думку. Лише 27,7% опитаних вважають, що для підвищення мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом доцільно застосовувати методи дисциплінарного та матеріального впливу для слухачів, які мають низький або незадовільний рівень фізичної підготовленості, а 72,3% слухачів проти застосування таких методів. Особливо цікавим є той факт, що абсолютна більшість слухачів (93,6%) вважають, що виконуючи певні фізичні вправи на заняттях, змаганнях, самостійній підготовці можна розвивати необхідні фізичні і спеціальні якості, виховувати морально-вольові якості, які сприятимуть ефективному виконанню функціональних обов'язків і службових завдань в майбутній професійній діяльності.

Отже, аналіз проведеного серед слухачів ВВНЗ анкетування дозволяє зробити наступні **ВИСНОВКИ**:

1. Результати дослідження дозволили виявити позитивну мотивацію слухачів до занять фізичною підготовкою у ВВНЗ, яка залежить від бажання підвищити загальну фізичну підготовленість, працездатність, укріпити морально-вольові якості, а також поліпшити стан здоров'я, знижувати захворюваність, гартуватися і схуднути.

2. Дослідження мотиваційної сфери слухачів дає можливість позначити шляхи корекції фізичного стану та сформувати передумови для виникнення потреб, задоволення яких найсприятливіше для їх здоров'я і фізичного вдосконалення. На нашу думку, необхідно збільшити кількість видів спорту та фізичних вправ в навчально-виховному процесі з фізичної підготовки, що змогло б зацікавити будь-який контингент слухачів.

3. Процес формування нерозривно пов'язаний з мотивацією фахівців (викладачів) фізичної підготовки і спорту до пошуку нових форм і методів, що забезпечують появу стійкого інтересу у слухачів до занять фізичними вправами. У зв'язку з цим проведене нами дослідження дозволяє викладачам ефективно реалізовувати процес фізичної підготовки слухачів ВВНЗ і формувати у них усвідомлення необхідності занять фізичними вправами для розвитку необхідних фізичних і спеціальних якостей, виховання морально-вольових якостей, які сприятимуть ефективному виконанню функціональних обов'язків і службових завдань у майбутній фаховій діяльності.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Проблеми особливостей мотивації та визначення значимих мотивів до занять фізичною підготовкою слухачів ВВНЗ залишаються актуальними, а тому потребують подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бородин Ю.А. Мотивація курсантів вищих військових навчальних закладів до занять фізичною підготовкою і

спортом / Ю.А.Бородін // Навчальний посібник. – К.: ТОВ "Поліпром", 2007. – 118 с.

2. Величко О.І. Реформування фізичної підготовки – об'єктивна потреба сьогодення / О.І.Величко // Наука і оборона. – 2006. – №2. – С. 53-57.

3. Гуцуляк А.А. Формирование мотивационно-ценностного отношения курсантов вуза силового ведомства к физическому самосовершенствованию / А.А.Гуцуляк // Ученые записи университета имени П.Ф.Лесгафта. – 2009. – №8 (54). – С. 35-39.

4. Кораблев Ю.Ю. Влияние уровня физической подготовленности на самочувствие и умственную работоспособность военнослужащего / Ю.Ю.Кораблев, В.Н.Хламов, А.А.Частихин // Военная мысль. – 2009. – №9. – С. 62-66.

5. Leont'yev V.P. Vzayemozv'yazok fizychnoyi i viys'kovo-profesiynoyi pidhotovlenosti kursantiv u vyshchykh viys'kovykh navchal'nykh zakladakh / V.P.Leont'yev // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu. – K.: NUFVSU, 2000. – #2. – S. 82-86.

6. Malikov M.V. Vyvchennya motyvatsiynykh osoblyvostey studentiv shchodo zanyat' fizychnoyu kul'turoyu v umovakh vyshchoho navchal'noho zakladu / M.V.Malikov // Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizychna kul'tura i sport). Zb. naukovykh prats' / za red. H.M.Arzyutova. – K.: Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, 2011. – S. 15-18.

7. Nastanova z fizychnoyi pidhotovky u Zbroynykh sylakh Ukrayiny. – K.: RVV AHU HSh ZS Ukrayiny, 2009. – 234 s.

8. N.F. ogly Agaev. Problemy povysheniya motivatsii studentov k zanjatijam fizicheskoj kul'turoj / N.F. ogly Agaev // Nizhegorodskij gosudarstvennyj arhitekturno-stroitel'nyj universitet. – Nizhnij Novgorod, Rossiya. – Rezhim dostupu: <http://conf.v.narod.ru/Agaev.pdf>.

УДК 371.134-057.875:378.22:615.825

Лянной Ю.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

АНАЛІЗ СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті представлено результати моніторингу готовності майбутніх магістрів з фізичної реабілітації, які навчаються у вищих навчальних закладах України, до майбутньої професійної діяльності. У ході педагогічного дослідження проаналізовано 743 анкети з відповідями магістрантів десяти вищих навчальних закладів України. З'ясовано, що переважна більшість респондентів вважають доцільним здійснювати підготовку майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у ВНЗ фізкультурного або педагогічного профілів, магістранти у більшості розуміють сутність базових понять «реабілітація» та «фізична реабілітація», володіють знаннями про види реабілітації, мету, завдання та основні принципи реабілітації, але лише частково підготовлені до роботи в умовах різних закладів майбутньої професійної діяльності фізичного реабілітолога.

Ключові слова: магістр з фізичної реабілітації, професійна діяльність, підготовленість, готовність, вищі навчальні заклади.

Лянной Ю.О. Анализ состояния готовности будущих магистров по физической реабилитации к профессиональной деятельности. В статье представлены результаты мониторинга готовности будущих магистров по физической реабилитации, которые учатся в высших учебных заведениях Украины, к будущей профессиональной деятельности. В ходе педагогического исследования проанализированы 743 анкеты с ответами магистрантов десяти высших учебных заведений Украины. Выяснено, что подавляющее большинство респондентов считают целесообразным осуществлять подготовку будущих магистров по физической реабилитации в вузах физкультурного или педагогического профилей, магистранты в большинстве понимают суть базовых понятий «реабилитация» и «физическая реабилитация», владеют знаниями о видах реабилитации, цели, задачах и основных принципах реабилитации, но только частично подготовлены к работе в условиях различных учреждений будущей профессиональной деятельности физического реабилитолога.

Ключевые слова: магистр по физической реабилитации, профессиональная деятельность, подготовленность, готовность, высшие учебные заведения.

Lyannoy Y. O. The analysis of readiness of future masters in physical rehabilitation to the professional activity. The article presents the results of the monitoring of preparedness of future masters in physical rehabilitation, that study in higher educational institutions of Ukraine, for the future professional activity. During pedagogical research it was analyzed 743 questionnaires with answers of undergraduates of ten higher educational institutions of Ukraine. It was found that the majority of respondents consider appropriate to prepare future masters in physical rehabilitation at higher educational institutions of physical culture or teaching profiles, the majority of undergraduates understand the essence of basic concepts "rehabilitation" and "physical rehabilitation", they are knowledgeable about the types of rehabilitation purpose, objectives and basic principles of rehabilitation, but they are only partially prepared to work in sanatorium establishments, in the terms of sports training center, special kindergarten, center for social rehabilitation of disabled children, the center of invalid sport, department of physiotherapy of Children's Hospital, a private clinical practice, spa and fitness centers. Future Masters in physical rehabilitation partially own with special and author techniques and methods of using needle applicators, wooden massagers, hydrostatic procedures, special methods of injury prevention in the practice of rehabilitation of sportsmen, with the skills to conduct individual physical rehabilitation work with children with scoliosis, posture defects and deformities of the lower extremities based on tailor-made